

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.506/2009/89. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2009. október 26-27-28-29-30. napjain megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és 2009. november 13. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmények miatt ifj. I.rendű vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. május hó 29. napján kihirdetett 4.Fk.1535/2007/490. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

Ifj. I.r. vádlott rongálási cselekményét (Btk. 324.§ (1), (3) bekezdés a/ pontja) társtettesként elkövetettnek minősíti.

Az élet elleni cselekmény vonatkozásában az ítélet rendelkező részében mellőzi ifj. I.rendű, id. II. rendű, III. rendű, fk. IV. rendű, VI. rendű, VII. rendű, fk. VIII. rendű vádlott esetében a társtettesi elkövetés, míg id. V.r. vádlott esetében a felbujtói minőség jogszabályi megjelölését.

Ifj. I.r. vádlott fegyházbüntetését 17 (tizenhét) évre, VI.r. és VII.r. vádlottak főbüntetését életfogytig tartó fegyházbüntetésre súlyosítja. VI.r. és VII.r. vádlottak legkorábban 30 (harminc) év kitöltése után bocsáthatók feltételes szabadságra.

VII.r. vádlott vonatkozásában megállapítja, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésére tekintettel a-i Városi Bíróság B.344/2004/43. számú ítéletével jogerősen kiszabott 2 (kettő) év börtönbüntetés nem hajtható végre.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalánál Bj.I/707/2007. tételszám alatt, a Bj.I./706/2007. tételszám alatt bevételezett és kezelt bűnjeleket a Bj.I./705/2007. tételszám alatt bevételezett és kezelt bűnjelek közül az 1. és 2. sorszám alattiakat,

valamint a Bj.I./703/2007. tételszám alatt bevételezett és kezelt 7. és 8. sorszám alattiakat megsemmisíteni rendeli.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalánál Bj.I./705/2007. tételszám alatt kezelt 3,4,5,6,7,8,9. sorszám alatti bűnjeleket néhai örökösének,-nak (adatai zártan kezelve) rendeli kiadni.

Az elsőfokú határozat szerint az állam terhén maradó 205.377 (Kettőszázötezer-háromszázhetvenhét) Ft bűnügyi költségből 164.677 (Egyszázhatvannégyezer-hatszázhetvenhét) Ft megfizetésére egyetemlegesen kötelezi valamennyi vádlottat, míg 40.700 (Negyvenezer-hétszáz) Ft az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

A vádlottak által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetések tartamába.

A másodfokú eljárásban felmerült 901.224 (Kilencszázegyezer-kettőszázhuszonnégy) Ft bűnügyi költség

ifj. I.r. vádlott 151.294 (Egyszázötvenegyezer-kettőszázkilencvennégy) Ft-ot,
III.r. vádlott 143.122 (Egyszáznegyvenháromezer-egyszázhuszonkettő) Ft-ot,
fk. IV.r. vádlott 156.658 (Egyszázötvenhatezer-hatszázötvennyolc) Ft-ot,
VI.r. vádlott 139.812 (Egyszázharminckilencezer-nyolcszáztizenkettő) Ft-ot,
VII.r. vádlott 107.040 (Egyszázhétezer-negyven) Ft-ot,
fk. VIII.r. vádlott 121.150 (Egyszázhuszonegyezer-egyszázötven) Ft-ot köteles az államnak megfizetni, míg 82.148 (Nyolcvankettőezer-egyszáznegyvennyolc) Ft bűnügyi költség megfizetésére valamennyi vádlottat egyetemlegesen kötelezi a bíróság.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokon eljáró bíróság I.r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett emberölés büntetében (Btk. 166.§ (1) (2) bek. d/) és a Btk. 324.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bek. a/ pontja szerint minősülő rongálás büntetében állapította meg.

II.r., III.r., IV.r., VI.r., VII.r. és VIII.r. fk. vádlottakat a Btk. 166.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bek. d/ pontja szerinti emberölés büntetében találta bűnösnek, melyet társtettesként követtek el.

Végül V.r. vádlottat felbujtóként elkövetett emberölés büntetében mondta ki bűnösnek, mely cselekmény ugyancsak a Btk. 166.§ (1) bekezdésébe ütközik és a (2) bekezdés d/ pontja szerint minősül.

I.r. vádlottat halmazati főbüntetésül 15 év fegyházra ítélte, míg a további vádlottakkal szemben a következő főbüntetéseket alkalmazta:
II.r. vádlottal szemben életfogytig tartó fegyházbüntetést,
III.r. vádlottal szemben 15 évi fegyházbüntetést,
IV.r. esetében 10 év fk. börtönbüntetést,
V.r. vádlott vonatkozásában 15 év fegyházbüntetést,
VI.r. és VII.r. vádlottak esetében 15-15 évi fegyházbüntetést, végül fk. VIII.r. vádlottal szemben 10 évi fk. börtönbüntetést szabott ki.

Valamennyi vádlottat mellékbüntetésül személyenként 10 évre eltiltotta a közügyektől. Kimondta, hogy II.r. vádlott legkorábban legalább 30 év kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

VII.r. vádlott vonatkozásában elrendelte ai Városi Bíróság B.344/2004/43.sz. ítéletével jogerősen kiszabott 4 évi próbaidőre felfüggesztett 2 évi börtönbüntetés utólagos végrehajtását.

Rendelkezett minden vádlott esetében az előzetes fogvatartásban töltött idő, illetve a két fiatakorú vádlott, fk. IV.rendű vádlott és fk. VIII.rendű vádlott esetében a házi őrizetben töltött idő beszámításáról, oly módon, hogy 4 napi házi őrizetben töltött idő felel meg 1 napi szabadságvesztésnek.

A lefoglalt bűnjelek vonatkozásában akként történt rendelkezés, hogy a lefoglalás megszüntetése mellett részben kiadásra kerültek a vádlottaknak, illetve az elhalt sértett örökösének, részben pedig az elsőfokú bíróság a bűnjelek egy részét, a nyomhordozókat az iratok mellékleteként rendelte kezelni.

Az eljárás során 6.380.756 Ft bűnügyi költség merült fel, amelyet a vádlottak egyrészt személyre szabottan kötelesek megfizetni, másrészt pedig egyetemlegesen kötelezte ennek megfizetésére őket az elsőfokú bíróság. Megállapította, hogy 205.377 Ft az állam terhén marad.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján - mint ahogyan az elsőfokú bíróság is rögzítette - helye lehetett volna akár több vádlottal szemben is a vád kiterjesztésének a rongálási cselekmény kapcsán, de mivel e cselekménynek elenyésző a jelentősége a büntetés kiszabása során a vád tárgyává tett minősített élet elleni bűncselekmény mellett, az ügyész pergazdaságossági szempontok okán nem élt ezen lehetőséggel.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I.r., III.r., V.r., VI.r. és VII.r. vádlottak terhére a kiszabott büntetés súlyosítása végett jelentett be fellebbezést.

Álláspontja szerint a büntetés kiszabása során a megyei bíróság egyes súlyosító körülményeket nem a kellő súllyal vette figyelembe, így az ügyészi fellebbezéssel érintett vádlottak esetében eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki.

I.r. vádlott esetében a súlyosabb büntetés kiszabását hosszabb tartamú fegyházbüntetés alkalmazását egyrészt az általa elkövetett bűncselekmények tárgyi súlya, társadalomra veszélyessége és az irányadó súlyosító körülmények száma és nyomatéka, másrészt az ítélet belső arányossága - összevetve II.r. vádlott cselekvőségével és a vele szemben kiszabott büntetéssel - indokolja.

III.r. , VI.r. és VII. r. vádlottak esetében az ügyészi álláspont szerint csak a törvény szerint kiszabható legsúlyosabb büntetés, azaz életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása lehet alkalmas a büntetési célok elérésére. Ugyanezek igazak V.r. vádlottra is, aki nem egyszerűen felbujtója, de lényegében kulcsszereplője volt az eseményeknek.

Megjegyezte az ügyészség, hogy vele szemben a szándékkiváltó magatartás, mint súlyosító körülményként való értékelése ugyanannak a körülménynek a kétszeres értékelését jelenti, amely ellentétes az irányadó bírói gyakorlattal is.

Az ügyész II.r., fk. IV.r. és fk. VIII.r. vádlottak tekintetében az ítéletet tudomásul vette.

A vádlottak és védőik valamennyien fellebbezéssel éltek az alábbiak szerint:

I.r. vádlott: eltérő minősítés és enyhítés végett.

Védője: téves minősítés és enyhítés végett. Írásbeli jogorvoslata a következőkben foglalható össze:

A fellebbezés a vádlott beismerő vallomására tekintettel az ő cselekvősége vonatkozásában nem érinti a bíróság ítéleti tényállását és a rongálási cselekmény minősítését.

Ugyanakkor a védelem álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés jogi minősítése.

I.r. vádlott terhére az eredmény tekintetében csupán tudatos gondatlanság róható, ezért cselekménye a Btk. 170.§ (5) bekezdése szerinti halált okozó testi sértésként minősül.

Utalt arra, hogy a megyei bíróság ítéletében rögzítette, hogy a vádlottak a szó klasszikus értelmében vett eszközt az elkövetéshez nem használtak. A kéz, illetve ököl használata egyáltalán nem tekinthető az emberölés eszközének, ezért téves a megyei bíróság azon megállapítása, hogy a vádlottak ütései, rúgásai valóságos fegyverré válva alátámasztották az emberölésre irányuló szándékot, figyelemmel a LB 15.sz. irányelvében foglaltakra is, miszerint az emberölés ún. tipikus eszközei sem alapozzák meg a szándékra való egyértelmű következtetést.

A tárgyi tényezők vizsgálatánál kiemelte a védő az elkövetés körülményeinek és módjának vizsgálata vonatkozásában I.r. vádlott 2006. október 26. és 2006. november 5. napján tett vallomásait, ez utóbbi esetben I.rendű vádlott már „kitisztult” és arról számolt be, hogy „ahol értem ütöttem, ettől a földre került”, és a védelem álláspontja szerint ezen kijelentésből az állapítható meg, hogy a vádlott nem kifejezetten irányzott ütésekkel adott le a sértett irányába, cselekvőségéből testi sértés okozására irányuló szándékra lehet következtetni.

Közepesnél nagyobb erőbehatás nem érvényesült. Az elkövetéskor elhangzott kijelentései nem szolgálhatnak egyértelmű bizonyítékként a vádlott tudattartalmára, tekintettel arra, hogy unokahúga évekkal ezelőtti halálos cserbenhagyásos gázolásának emlékképei hatására felfokozott indulati állapotba került. A cselekmény utáni magatartását illetően pedig az állapítható meg, hogy nem volt közömbös a sértett állapota iránt tekintettel arra, hogy odament, megrázta és kérdezte, hogy jól van-e, de a sértett nem válaszolt. A kiérkező rendőröknél önként jelentkezett, mint elkövető, ezáltal vállalta felelősségét.

A szubjektív tényezők sorában a védelem utalt arra, hogy alig néhány hónappal lépte át a felnőtt kor küszöbét az elkövetéskor, személyiségfejlődésére nagy hatással volt édesapja többszörösen büntetett előélete, agresszív magatartása. A védelem hivatkozott továbbá az elmeorvos-szakértői véleményben foglaltakra, valamint a családot ért korábbi megrázó hatású baleseti élményképének felidézése által kiváltott pánikreakcióra, amely a vádlott érzelmi labilitásával, diszharmónikus személyiségével magyarázható.

Mindezek eredménye a hirtelen kialakult szándék, amelyből hiányzott a halálos eredmény bekövetkezésének előrelátása, továbbá az emlékezetkiesés, amely szintén a beszűkült tudati állapotot mutatja.

Összességében a vádlott bűnösségének megállapítását halált okozó testi sértés büntetében és ezzel halmazatban rongálás büntetében kérte, míg az emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentését indítványozta. Másodlagosan amennyiben a megyei bíróság által megállapított minősítés törvényes, az enyhítő körülmények alapján kiszabott büntetés enyhítését kérte.

II.r. vádlott és V.r. vádlott érdemben felmentésük érdekében, meghatalmazott védőjük téves minősítés, eljárási szabályszegés, a tényállás megalapozatlansága és felderítetlensége miatt mindkét vádlott vonatkozásában.

Írásban indokolt fellebbezésében az ítélet kihirdetését követően bejelentett jogorvoslatát a vádlottakkal egyetértésben fenntartotta és azt annyiban egészítette ki, hogy az elsőfokú bíróság ítélete felülbírálatra alkalmatlan, iratellenes és indokolási kötelezettségét is megsértette. Álláspontja szerint hivatkozva a Be. 304.§ (1) bekezdésében foglaltakra sérült a védelem joga, amikor az elsőfokú bíróság több alkalommal kiküldött bíróként járt el, azonban a kiküldésről a védelem csak annak megtörténtét követően szerzett tudomást.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróságtól a védelem kérte - azonban indítványa elutasításra került - nem rendelt ki új igazságügyi orvos-szakértőt a sértett bántalmazásának idejével kapcsolatos kérdéskörben, hiszen a szakértőn kívül senki nem állította, hogy a bántalmazás kb. 40 percig tartott volna.

Az elsőfokú bíróság önmagával is ellentmondásba került a cselekmény kezdeti időpontját illetően. Nem vett fel bizonyítást arra, hogy a sértettnak mennyi időbe telt, amíg-ra érkezett, figyelemmel fk. vallomására, miszerint 15 óra körül indultak és kb. 16 órakor érkeztek meg.

A védő beszerezte és csatolta az interneten elérhető térképet, mely szerint az útidő 1 óra 6 perc. Álláspontja szerint a becsatolt útitervre is tekintettel az indulati bűncselekmény nem zárható ki, így az sem, hogy a bántalmazást a terheltek felfokozott izgalmi állapotban követték el.

Nem vizsgálta a megyei bíróság az egyes elkövetői magatartásokat, nem bontotta le tevékenységüket és nem állapította meg ki, hogyan bántalmazta a sértettet és nem történt meg annak vizsgálata sem, hogy V.r. vádlott tett-e, ha igen, milyen kijelentést, valamint a többi vádlottra felhívása kihatott-e, azt hallották-e.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a terheltek még a rendőrség kiérkezése előtt elégették ruháikat, de erre vonatkozóan részletes bizonyítást nem folytatott.

Tényként állapította meg azt is, hogy a sértett gépkocsinak sebességváltója üresben volt, holott a szakértő négyes fokozatban találta.

Ugyancsak tényként rögzítette, hogy a sértett nem ütött el senkit, sérelmezte, hogy az ezzel ellentétes vallomást, a sértett gyermekének kijelentését figyelmen kívül hagyta és ennek indokát nem adta.

Ellentétes a tanúk vallomásával, hogy a helyszínen mindenkinek tudnia kellett - ahogyan ezt az elsőfokú bíróság megállapította -, hogy gyk. ... nem sérült meg, ez az ellentét szintén nem került feloldásra.

A fejre vitt cipőtől származó sérülés eredetét sem tisztázta a megyei bíróság, nem kötötte személyhez.

Végül fk. ... vallomását sem értékelte kellően V.r. vádlott cselekvőségét illetően, ugyanis a tanú az ölésre való felhívást nem hallotta, akkor megkérdőjelezhető, hogy a jóval távolabb álló tanú hogyan hallhatta a bíróság által tényállásban megállapított hangzavarban.

Vitatta a védelem és az 1.sz. különösen védett tanú szavahihetőségét.

Összességében az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozza a Be. 373.§ III.a/ pontja és a 375.§ (1) bekezdése alapján.

Indítványozza a másodfokú tárgyaláson ifj. és szám alatti lakosok tanúkénti kihallgatását.

III.r. vádlott felmentés érdekében, védője felmentés és téves minősítés miatt. Védője a jogorvoslatot írásban az alábbiakban foglalta össze:

A védelem álláspontja szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás során szerzett bizonyítékok nem támasztják alá az ítéleti tényállást. A megyei bíróság a vádlott bűnösségét a vádlott beismerő vallomásra, I.r. vádlott, II.r. vádlott, VI.r. vádlott, VII.r. vádlott, az 5. és 6. számú különösen védett tanúk, gyk., vallomásaira alapította.

Ezzel szemben a védelem indítványa az volt, hogy a bíróság a történeti tényállást elsődlegesen a III.r. vádlott helyszíni tárgyaláson tett, tanú, tanú tárgyaláson tett vallomásra, vallomásaira és az 1,2,3,4. számú különösen védett tanúk által előadottakra alapítsa.

E körben az 1,2,4 számú különösen védett tanúk éstanú vallomásai kizárásának indokaként a megyei bíróság azt rögzítette, hogy „III.r. vádlott nem egy alapvetően agresszív személyiség. Ezt gondolták és sugallták többen, - nem ritkán valódi konkrét ismeretek nélkül is -, hogy „...” nem vett részt a bűncselekmény elkövetésében, mert nem ilyen embernek ismerték meg. A tárgyalóteremben halk szavú, békés ember egy másik személyiségjegye is szembeötlő volt. Nevezetesen: a megfelelési hajlam, vagy kényszer, ez is kiválthatott sokakban olyan elképzelést, mely szerint csupán a környezete családja elvárásainak kívánt megfelelni.”

A bíróság álláspontja szerint a tanúk tehát nem voltak közvetlen tanúi az eseményeknek, és ismerve a vádlottat, csak következtettek arra, hogy nevezett - jellembeli tulajdonságai alapján - nem lehetett részese a cselekménynek.

Hivatkozott továbbá a pszichológiai vizsgálat eredményére,vallomásra és a tárgyaláson meghallgatott igazságügyi elmeorvos-szakértők nyilatkozatára.

Ezt követően elemezte a III.r. vádlott vallomását ütköztetve I.r. vádlott vallomásával, utalva arra, hogy a 2008. január 23. napján tartott tárgyaláson a szembesítéskor I.r. vádlott elfogadta III.r. vádlott védekezését, miszerint lehetséges, hogy csak hadonászott a kocsiban, amelyet ő úgy látott, mintha bántalmazta volna a sértettet. A védelem ezután részletesen foglalkozik azon tanúk vallomásával, amelyek álláspontja szerint kételyt támasztanak a vádlott bűnösségével szemben és megjegyzi, hogy az egész eljárás során érezhető volt a bizonyítékok gyenge láncolata III.r. vádlott bűnösségének alátámasztása vonatkozásában. E tanúk körében vallomásait részletezi. Kiemeli tanú vallomását is, mindaddig amíg e tanú mentességi jogával nem élt. Sérelmezi, hogy tanúk mentő jellegű tényállításokat fogalmaztak meg, azonban ezekre az indokolásban a III.r. vádlott vonatkozásában a megyei bíróság nem is utalt. Részletes elemzés alá vontaés fk.

VIII.r. vádlott vallomásait is, valamint az 1,2,3,4. számú különösen védett tanúk állításait, amelyek III.r. vádlott javára szóltak.

A szemtanúk vallomásának olyan értékelése a bíróság részéről, miszerint csak következtetéseket, és elvárásokat tartalmaznak III.r. vádlott vonatkozásában és ezért mellőzte a bűnössége megítélése körében a mentő körülményeket - álláspontja szerint - sérti a bizonyítékok szabad mérlegelésének az elvét, hiszen ezen bizonyítékok helyes mérlegelése esetén ezek szembe állítása az ítélet alapjául szolgáló egyéb tanúk és vádlott társak terhelő vallomásaival sem vezethetett volna oda, hogy a III.r. vádlott bűnössége a terhére rótt ölési cselekményben kétséget kizáróan megállapítható legyen.

A védelem összegezte a szakértői bizonyítás eredményét III.r. vádlottal kapcsolatban, miszerint cipőjén nem voltak vérnyomok, sem más, a sértettől származó anyagmaradvány, pólóján és melegítő alsóján nem találtak sértettől származó DNS mintát.

Iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottnak ideje volt átöltözni és ezt meg is tette.

Az 5,6,7. számú védett tanúk vallomásával kapcsolatban rögzítette, hogy ezzel ellentétben áll tanúvallomása is, ugyanis e védett tanúk arra utaltak, hogy III.r. vádlott tevőlegesen részt vett a sértett sérüléseinek okozásában, míg a sértett lányának vallomása azt igazolta, hogy sem a fényképről történő felismerésre bemutatáskor, sem a tárgyaláson nem ismerte fel III. r. vádlottat bántalmazói között. Okszerű volt VII.rendű vádlott és VI.rendű vádlott védekezése is, akik III.r. vádlottat megjelölték bántalmazóként, azonban a bíróság vonatkozásukban sem értékelte objektíven a vallomásaik tartalmát, mivel azok ellentétben álltak más tanúk, illetve a III.r. vádlott esetében rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal. Terhelő bizonyítékként értékelte a bíróság gyk. vallomását is, e körben a védelem álláspontja az, hogy e vallomás nem áll összhangban a bizonyítási anyagban található adatokkal, amelyik tényt az támasztja alá, hogy a gyermek csak utólagosan a rokonok beszélgetéseiből rakta össze az eseményeket. Egyébként is irreális egy, az események bekövetkezésekor 6 éves gyermek vallomására alapított ilyen súlyú cselekményben való bűnösség megállapítása, amikor nyilvánvaló pld. az, hogy a gyermek a III.r. vádlottnak az eseményekbe való bekapcsolódását is tévesen jelölte meg. A védelem álláspontja szerint a bíróság a tanúvallomások értékelésénél meglehetősen szubjektív elveket alkalmazott, amelyeket megfelelő indokkal nem látott el. Ugyanazon tanúk vallomásában hitelt érdemlőnek minősítette a vádlottra vonatkozó terhelő vallomásokat, míg az elhangzott mentőkörülmények tekintetében hiteltelennek tartotta azokat. Utal a védelem arra is, hogy a megyei bíróság a 2009. május 8-án megtartott tárgyaláson felhívta a vádhatóság figyelmét arra, hogy a vád e vádlottal szemben az eredeti vádtól eltérően közlekedésbiztonsága elleni büntett, személyi szabadság megsértése vagy testi sértés vétségeként minősülhet. Ezzel szemben az ítéletben rögzített tényállás szerint mondta ki bűnösnek emberölés büntetében.

A III.r. vádlott cselekvőssége a védelem álláspontja szerint befejezetté vált azzal, hogy a sértett által vezetett gépjárműhöz rohant és cselekménye semmiképpen nem meríti ki a vád szerinti történeti tényállást. Ezért a terhére rótt vád alól elsődlegesen bűncselekmény, másodsorban bizonyíték hiányában történő felmentését kéri.

Amennyiben a másodfokú bíróság úgy találja, hogy a vádlott bűnössége a vádban rögzített minősítés szerint megállapítható, úgy az enyhítő körülmények fokozott figyelembevételét indítványozza, többek között, hogy a cselekmény elkövetésében nem volt kezdeményező

szerpe és a tényállás megvalósítása részéről csak részcselekményre korlátozódott, ez alapján a büntetés enyhítésére tett indítványt.

IV.r. vádlott felmentés érdekében, védője felmentés, téves minősítés és lényeges enyhítés érdekében jelentett be jogorvoslatot. Írásbeli fellebbezése a következők szerint összegezhető:

IV.r. vádlott az egész eljárás alatt tagadásban volt és ezt jelenleg is fenntartja. A védő elemezte azokat a tanúvallomásokat, amelyek a vádlott terhére kerültek értékelésre, így az ide-oda valló VII.r. vádlottét,-t, aki később mentességi jogára hivatkozott, a különösen védett tanúk vallomásait, akik részben hallomásból értesültek az eseményekről, részben pedig azok szemtanúi voltak. Kiemelte, hogy a szemtanúként megjelölt védett tanúk is egymásnak ellentmondóan nyilatkoztak. Kétségét fejezte ki a poligráfos vizsgálatokkal kapcsolatban arra tekintettel, hogy más büntetőügyből eredően negatív tapasztalata van, itt a vizsgálatot végző személy azonosságára hivatkozott. Megjegyezte, hogy az ítélet nem hivatkozik arra, hogy II., V.r. vádlottak is részt vettek volna ilyen vizsgálaton, feltehetőleg nem is került arra sor. Kifogásolta az ítélet 39., 67. és 90. oldalán tett részletesen elemzett ítéleti megállapításokat.

Elismerte a vádlott és védője, hogy a sértett egymásra épülő brutális cselekmények áldozata lett, külön kihangsúlyozva, hogy abban a vádlott nem vett részt. A bizonyított elkövetőket szerepük, cselekményük, egyéniségük alapján a törvény szigorával kell sújtani, de csak a valóban elkövetőket. A védelem álláspontja szerint IV.r. vádlott ítélet szerinti szerepe nem bizonyított, hiányoznak a tárgyi bizonyítékok, a védett tanúk nyilatkozatait fenntartással fogadja a védelem, hasonlóképpen a titkosszolgálati módszerekkel beszerzett bizonyítékokat is, valamint a közvetett poligráfos vizsgálati eredményt. IV.r. vádlott részéről nincs beismerő vallomás egyik nyomozati szakban sem, sőt következetes tagadásban van. Végül a védő hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban elhangzott védőbeszédében foglaltakat változatlanul fenntartotta, téves a cselekmény minősítése, mert az erős felindulásból elkövetett emberölés lehet csak azokkal szemben is, akik ellen végül is jogerős ítélet születik. Álláspontja szerint ez a IV.r. vádlottat nem fogja érinteni, ha azonban mégis érintené ez a minősítés reá is vonatkozzon és az is, hogy lényegesen enyhébb ítélet szülessen vele kapcsolatban.

VI.r. vádlott felmentés érdekében, védője felmentés, másodlagosan téves minősítés és harmadsorban enyhítés érdekében élt perorvoslattal.

VII.r. vádlott felmentés érdekében fellebbezett .E vádlott írásbeli beadványában fogvatartottnak a kihallgatását kérte, aki végighallgatta azt a beszélgetést, amely VII.rendű vádlott és III.rendű vádlott között zajlott és igazolni tudja, hogy VII.rendű vádlottnak semmi köze nem volt az ügghöz, III.rendű vádlott csak azért beszélt rá, mert őt I.r. vádlott megfenyegette.

Védője téves minősítés, enyhítés érdekében élt fellebbezéssel.

VIII.r. vádlott részleges beismerő vallomás tételének szándékára hivatkozva, míg védője felmentés, másodsorban enyhítés érdekében fellebbezett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.443/2007. számú átiratában - a főbüntetések súlyosítására irányuló - ügyészi fellebbezést maradéktalanul helytálló indokai alapján fenntartotta.

Álláspontja szerint a megyei bíróság mint fiatalkorúak bírósága az irányadó hatásköri és illetékességi szabályok szerint a perrendi szabályok kifogástalan megtartásával járt el.

A bizonyítási eljárás során beszerzett, megvizsgált és értékelt minden olyan bizonyítékot, amely a megalapozott ítéleti tényállás megállapításához szükséges, egyben elégséges.

Az érdemben megalapozott történeti tényállásból aggálytalan, helytálló következtetést vont valamennyi vádlott bűnösségére. A bűncselekmények minősítése ugyancsak törvényes.

Az ítéleti tényállás megállapításával, bizonyítékainak értékelésével az érdemi határozat rendelkezéseivel kapcsolatban az alábbi észrevételeket és indítványokat tette:

Megítélése szerint gyk. kiküldött bírói meghallgatásakor az elsőfokú bíróság eljárásjogi hibát vétett.

A gyermekkorú a mentességi jog fennálltát illetően törvényes figyelmeztetésben részesült, gyámjával és eseti gondnokával történt konzultációt követően vallomástételi szándékáról nyilatkozott. A vallomását rögzítő jegyzőkönyv azonban sem a gyám, sem az eseti gondnok törvény által megkívánt hozzájáruló nyilatkozatát nem tartalmazza.

Mivel ítéletében e tanú vallomására a megyei bíróság hivatkozott, az őt megillető abszolút mentességi jog gyakorlásával kapcsolatos nyilatkozatoknak a vallomás bizonyítékként értékelhetősége szempontjából meghatározó jelentősége van.

Mindezekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség a másodfokú eljárásban fk. Horváth Kitti tanúkénti kihallgatását indítványozta a bűncselekmények előzményének, a kapcsolódó vádlotti indítékok feltárása érdekében.

Dr. igazságügyi orvos-szakértő vonatkozásában a Be. 103.§-a (1) bekezdés b/ pontja szerinti kizárási ok fennálltát illetően ellentmondó adatok ismertek, ezért a kizárási ok megítélése szempontjából jelentős munkáltatói adatok beszerzését is indítványozta, ennek függvényében - indokoltsága esetén - a szakértői bizonyítás törvényes feltételeinek biztosítása iránti intézkedést.

Észlelte a fellebbviteli főügyészség, hogy az elsőfokú bíróság VII.r. vádlott 2006. október 15. napján foganatosított tanúkihallgatási jegyzőkönyvének felolvasásától tartózkodott arra hivatkozással, hogy az a teljes körű figyelmeztetést nem tartalmazza.

VII.r. vádlott a vádlott társaknak az ítéleti megállapítás szerint csak távoli rokona.

A fellebbviteli főügyészség indítványozta a VII.r. vádlott már hivatkozott tanúvallomásának a Be. 291.§ (2) bekezdés rendelkezésére alapított felolvasását a másodfokú tárgyaláson, mivel a tanúvallomás a II., IV. és VIII.r. vádlottakra tett későbbi terhelő vallomásai hitelességének megítélése szempontjából az első nyilatkozata jelentős.

Indokolt végül az I., II. és III.r. vádlottakról az elmeorvos-szakértői véleményben rögzített pszichológiai vizsgálat megállapításait is rögzíteni.

Sérelmezte a fellebbviteli főügyészség, hogy a megyei bíróság I.r. vádlott esetében a rongálás büntetében a vádlott társtettesi minőségét a tényállás alapján nem állapította meg, noha annak álláspontja szerint törvényi akadálya nincs.

A fellebbviteli főügyészség nem osztotta mindenben az elsőfokú bíróságnak a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezését, abban a vonatkozásban, amelyet az ítéleti megállapítás szerint az állam visel. Ennek indokát az elsőfokú bíróság nem adta.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint ezek olyan bűnügyi költségek, amelyek megfizetésére egyetemlegesen a vádlottakat kell kötelezni.

A Debreceni Ítéltábla a mindenirányú fellebbezések folytán a megyei bíróság ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírálatának körébe vonta.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság kifogástalan pervezetéssel eljárva, a perrendi szabályok betartásával folytatta le a rendkívül bonyolult, szerteágazó bizonyítási eljárást.

Ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás túlnyomó részben megalapozott, az ítéltábla - osztva a fellebbviteli főügyészség indítványában foglaltakat - csupán korlátozott körben tartotta szükségesnek - figyelemmel a Be. 351.§ (1) és (2) bekezdés b. pontjának második fordulatra - a bizonyítás továbbfejlesztését a másodfokú eljárásban. Az elsőfokú bíróság eljárásában ugyanis nem került sor az igazságügyi elmeorvos-szakértők megnyilatkoztatására a vonatkozásában, hogy az 1994-benet ért halálos kimenetelű közlekedési baleset okozott-e - okozhatott-e - a vele rokonságban, illetőleg távoli hozzátartozói viszonyban lévő vádlottakban olyan kóros indulati reakciót, amely beszámítási képességüket érintette. Szükséges volt továbbá az igazságügyi gépjármű műszaki szakértő, illetőleg ... tanú megidézése is, felmerült ugyanis amennyiben ... vallomást tesz, az esetlegesen a közlekedési esemény megítélése szempontjából adalékokat szolgáltathat a szakértőnek. Szükségesnek mutatkozott egyéb iránt a szakértő idézése és meghallgatása a közlekedési esemény részleteire, a gépkocsi sérüléseinek álló vagy mozgó helyzetben történő keletkezése körében, valamint a gépkocsit ért erőbehatások irányának tisztázása körében is.

Eljárási kérdésként vetődött fel az ügyben igazságügyi orvos-szakértői véleményt előterjesztő Dr. szolgálati viszonyának hiteles tisztázása. Az előbbieket mellett az ügyben releváns okiratok teljes körű beszerzése és ismertetése. Továbbá a másodfokú eljárásban alapvető kérdésként jelentkezett a vádlottak ellentétes vallomásai lényegének ...-án a cselekmény helyszínén történő tisztázása, s nem különben fontos volt VIII.r. vádlott alibi védekezésének ellenőrzése, s fontos szempontként jelentkezett a felülbírálat során a helyszín pontos ismeretére törekvés, amely csak annak megtekintésével válhatott teljes körűvé.

Az előbbiekre tekintettel a másodfokú bíróság az ügyben a Be. 363.§ (2) bek. b/ pontja alapján tárgyalást tartott, s az ügyet az említett eljárási formában bírálta felül.

A másodfokú eljárásban ismételten kihallgatta az igazságügyi elmeorvos-szakértőket, a gépjármű közlekedési,- műszaki szakértőt, helyszíni tárgyalást tartott-án, tanúként idézte fk. sértettet, kísérletet tett -amely eredményre nem vezetett - a VII.r által indítványozott volt zárkatárs, ...tanúként megidézésére, valamint megkereste a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságot dr. igazságügyi orvos-szakértő rendőrorvosi alkalmazásának időpontját illetően.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen és az iratok tartalma alapján a Be. 352.§ (1) és (2) bekezdés a. pontjára figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a következők szerint helyesbíti illetve egészíti ki.

I.r. vádlott esetében:

Az ítélet 9. oldal 3. bekezdése után: Labilis, indulatos, negativisztikus személyiség. Indulatait sem elhárítani, sem feldolgozni nem képes, fantáziában éli ki.

A túl erős ingerektől elfordul, elmenekül, pánik reakciókra is hajlamos. Elsődleges az igénye a szoros szimbiotikus kötődésre. Amennyiben ezen a területen sérelem, sikertelenség éri, erre beszűkül, a negatív indulatok felhalmozódnak benne és a realitástól elszakad. Váratlan indulati levezetések várhatók akár hetero, akár autoagresszív irányba. Suicidum veszélye fennáll, ennek hátterében a személyisége mélyen beágyazott kötődési mintázata áll, amely csak pszichoterápiás úton alakítható / Nyomozati iratok 125. oldal /

II. r. vádlott esetében az ítélet 11. oldal 2. bekezdés végén: A Borsog-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2009. szeptember hó 22. napján az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

Itt jegyzi meg az ítélet, hogy az 1994. augusztus 1. napján gyk. ... sérelmére történt halált okozó ittas járművezetés büntette és más bűncselekmény miatt ... ellen A Miskolci Városi Bíróság 6. B. 3141/1994 számon folyamatban volt büntetőügyben elfekvő - ... és által készített - rendőri jelentés szerint /Nyomozati iratok 4. oldal /: „ amikor az elkövető lakásához értünk és megvizsgáltuk a gépkocsit, amellyel a balesetet okozta, ekkor már ott volt az áldozat rokonsága kb. 20 fő, akik az elkövetőnek a garázsába behatoltak és a gépkocsijának az ablakait betörték. A jelzett rongálást megakadályozni nem tudtuk a jelentős túlerő miatt, mivel-t menekítettük ki a garázból, hogy őt ne hogy meglincseljék. A garázsban tartózkodott még és a két gyerekük, akik ellen szintén bosszút akart állni a feldühödött rokonság...” A tömegben ott volt I. rendű vádlott is. / tanú, nyom ir. 146. oldal 5. bek. 289. sz. tárgyalási jkv. 25. oldal 3-4. bekezdés A tömegben, akik a kocsit összetörték I. rendű vádlott volt a fő hangadó, ő egyébként az elgázolt nagybátyja. /... tanú, nyom. I.r. 119. oldal 2. bek ill. 289. sz. tárgyalási jkv. 22. oldal 8-9. bek. /

E cselekmény kapcsán II. rendű vádlottal szemben büntetőeljárás nem indult.

A harmadik bekezdés után: 2006. október 19. napján öngyilkossági kísérletet követett el.

Nagyon labilis, a feszültséget elviselni, feldolgozni nem képes, a levezetéshez mindenképpen külső agensre van szüksége, a külső impulzusok erősen hatnak rá. Domináns, agresszív irányultságú, ám jelenleg heteroagresszív indulatai erős szorongást keltenek benne, ezek elől kitérni igyekszik. Indulati telítettségét azonban levezetni kényszerül, egyéb lehetőség híján önmaga felé. Önpusztítási szándék jelenleg nem tárható fel. / Nyomozati iratok 131. oldal /

III. r. vádlott vonatkozásában:

Ítélet 12. oldal első bekezdés után: Fokozott labilitás, szabadon lebegő indulati töltés, külső levezetési igény tapasztalható. Kimerült és az elviselhetetlen helyzetből mindenképpen kiszabadulni, menekülni igyekszik, akár suicidum árán is. Mivel e menekülésként alkalmazott önkárosítás a helyzetre adott reakció, a helyzet fennmaradása suicid krízist eredményez.

Fk. IV.r. vádlottra vonatkozó részben:

12. oldal 4. bekezdés 2. mondata után: Az elkövetőt a Miskolci Városi Bíróság 1995. április 4 napján kelt és jogerőre emelkedett 6. B. 3141/1994/ 2 számú ítéletével halált okozó ittas járművezetés büntette és más bűncselekmény miatt halmazati büntetésül 3 évi börtönre, és mellékbüntetésül a közúti járművek vezetésétől 3 évi eltiltásra ítélte.

Az ítélet 18. oldal első bekezdésében mellőzi a következőket: Kiindulási helyzetükhöz képest „V” alakban, továbbá: gyk. a Lada 130 típusú személygépkocsi mellett jobbról, míg gyk.- annak hátulját megkerülve - balról kívánt a portájuk kapujához érni. Második bekezdés második mondatát: Ekkor- máig ismeretlen okból - gyk. ... megváltoztatta addigi haladási irányát és a sértett autója felé közeledett. Az ítélet 18. oldal első bekezdése tehát az alábbiak szerint módosul:

Ugyanebben az időben érkezett ... irányából - tehát az ellenkező irányból --ra a III.r. vádlott által vezetett ...forgalmi rendszámú zárt felépítményes kishaszon gépjármű, melyben vele utaztak rokonai, az ekkor 13. életévét még be nem töltött gyk. ... és 12. életévét még be nem töltött gyk. III.r. vádlott a járművel - I.r., II.r., V.r. és fk. VIII.r. vádlottak, szám alatti családi házával szemközt az utca páros oldalán részben az úttesten, részben a mellette elhelyezkedő útpadkán állt meg. Gyk. ... és gyk. ...ekkor kiszálltak a gépkocsiból és azt megkerülve átmentek a házuk oldalára, ahol a kapubejáró előtti hídon - elejével a házuk irányába - parkolt családjuk 1300-as típusú személyautója. Az úttesten valamivel húga előtt ért át gyk. ... és néhány tized másodperccel tőle lemaradva gyk.

Közben a sértett ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsijával, mely karbantartott, jó műszaki állapotú volt meg nem haladva a legnagyobb megengedett haladási sebességet, közelítette meg a ... család lakása előtti útszakaszt. Ekkor észlelve gyk. ... és gyk. áthaladását vészfékezésre ideje nem maradt.

19. oldal ötödik bekezdésében mellőzendő: Mivel az autó váltója addigra már üresbe került és a tengelykapcsolót nem volt módja sebességbe tolni, ehelyett: a sértett azonban megpróbált elindulni, a motor felbőgött ugyan... E bekezdés utolsó előtti mondata végén:, aki közben bekapcsolta a jármű központi zárját.

E bekezdésrész a következőképpen kerül be a tényállásba:

Ekkorra a sértettben tudatosult, hogy maga és két gyermeke veszélyben vannak, ezért megpróbált elindulni. Ezen törekvése azonban sikerre nem vezetett, mert I.r., II.r. és III.r. vádlottak - együttes erővel éppen ki, hogy fért hozzá - igyekeztek a felsőtestén, illetőleg karjain megragadva őt a gépkocsiból kirángatni. A sértett megpróbált elindulni, a motor felbőgött, azonban a jármű el nem indult. Ezért I.r., II.r. és III.r. vádlottaknak rövid idő alatt sikerült a vezető ülésből - a félig nyitva lévő bal első ajtón át - a gépkocsi mellé az utcára húzni a sértettet, aki eközben bekapcsolta a jármű központi zárját.

A 20. oldal utolsó bekezdésének első mondata az alábbiak szerint módosul:

A bántalmazás végső stádiumában csak ... próbált meg közbelépni, sógorát, II.r. vádlottat és annak fiát, I.r. vádlottat eltávolítani a sértett közeléből.

25. oldal: első bekezdés utolsó mondatában a fejtetőn helyett fejtájékon.

26. oldal 9. bekezdésében: A vádbeli rongálással összefüggésben, melyek I. r vádlott és ismeretlen társai magatartását követően keletkeztek a következő sérülések és hiányosságok összegezhetők: Az első és hátsó szélvédők, és a jobb első ajtóba épített ablak teljes töréses sérülése egyértelműen kívülről befelé irányuló erőbehatás következménye, az első szélvédőt többszöri erőbehatás érte.

27. oldal 4. bekezdése után: A vádlottak a büntetőeljárás során valódi megbánást nem tanúsítottak, azonban a másodfokú eljárásban IV. r. fk vádlott és VII. r vádlottak bocsánatkérésüket fejezték ki.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az ekként felvett bizonyítás, valamint az iratok tartalma alapján kiegészített tényállás minden vonatkozásban megalapozott és a másodfokú eljárásban is irányadónak tekintendő a Be. 351.§ (1) bekezdés I. fordulatára tekintettel.

A másodfokú bíróság által felvett bizonyításra, valamint az iratok tartalma alapján történő tényállás kiegészítésre tekintettel azonban szükségesnek mutatkozik az elsőfokú bíróság ténybeli indokolásának kiegészítése, illetőleg továbbfejlesztése.

Az ítélet indokolási része az iratok tartalma alapján a következő - az egyes vádlottakra vonatkozó - többlet terhelő vallomásrészekkel egészítendő ki illetve pontosítandó: A 35. oldal második bekezdésében értelemszerűen a II. rendű vádlott. Ugyanitt III. rendű vádlott: láttam, hogy VII. rendű vádlott bal lábának sípcsont részével a sértett fejét megrúgja. A férfi hason feküdt, és ... a férfi fejének arcrészét a jobb oldalán rúgta meg sípcsonttal. Ezután a férfi visszaesett a földre, de megint tápázkodott fel, amikor I.r. vádlott jobb lábának spicc részével a férfi fejének a jobb oldali részét megrúgta, és ennek hatására a személy átfordult a hátára, utána VI. rendű vádlott még a jobb lábával beletalpalt a férfi gyomrába /nyomozati iratok IV. kötet 296. oldal 4. bek./.

36. oldal: első bekezdés végén: Abban megegyeztünk, hogy senki másra nem mondunk terhelő vallomást, például öreg viselkedését sem hozzuk szóba. /nyom iratok IV. kötet 304. oldal 5. bekezdés/.

Ez előbbiekre tekintettel tehát az indokolásban szükséges utalni III.r. vádlott 2006. december 5. napján kelt teljes vallomására (elsőfokú határozat 35. oldal 2. bekezdés III.r. vádlottra vonatkozó rész).

Az előbbiekből is következően tehát a III.r. vádlott szerint a szerepeket úgy osztották fel, hogy ő maga rángatta ki a kocsiból és ütötte meg kétszer vagy háromszor a sértettet, míg I.r. vádlott összetörte a kocsit és a bántalmazást felvállalva abban is megállapodtak, hogy senkire nem tesznek terhelő vallomást (elsőfokú határozat 36. oldal 1. bekezdés és nyomozati iratok IV. kötet 304. oldal).

2007. július 10-én e vádlott a továbbiakban megjegyezte: úgy látta, hogy a tanár úrnak szándékában állt kiszállnia. /nyom ir. IV. kötet 309. oldal 3. bek./

A másodfokú eljárásban arra hivatkozott, nem bántalmazta a sértettet, csupán azért vállalta a bűncselekményben részvételt, hogy IV.r. vádlottat mentse, aki viszont álláspontja szerint részt vett a bántalmazásban.

Az elsőfokú bíróság határozatnak indokolása a 45. oldal első bekezdés az alábbiakkal egészítendő ki: VII.r. vádlott esetében a másodfokú eljárásban sor került e vádlott tanúkénti vallomásának felolvasására, amelyet a másodfokú bíróság okirati bizonyítékként használt fel, viszont nem tartotta szükségesnek - bár az eljárási feltételek fennálltak - V.r. vádlott hasonló vallomásának bizonyítás anyagává tételét (nyomozati irat III.kötet 48-51., valamint 94.sz. tjkv.).

Az elsőfokú bíróság indokolása kiegészítendő továbbá azzal a körülménnyel is, miszerint IV.r. vádlott a másodfokú tárgyaláson elismerte egy alkalommal, mezítláb, fejbe rúgta a földön fekvő sértettet.

A vádlott által elismert saját cselekvőséggel kapcsolatosan megjegyzendő, hogy az elsőfokú bíróság is hasonló tényállást állapított meg e vádlott vonatkozásában az eljárás során meghallgatott tanúk és vádlott társak vallomása alapján anélkül, hogy a IV.r. vádlott e vonatkozásban részbeni beismerő vallomást tett volna.

VIII.r. vádlott a másodfokú eljárásban fenntartotta azon vallomását, miszerint a cselekményben nem vett részt, ugyanis akkor cigarettát vásárolt. Az általa bemutatott útvonalon a vádlott szerinti sebességgel haladva 30 percet vett igénybe az út, hasonlóan az elsőfokú eljárásban mért eredménnyel, egyébként a vádlott előadása szerint a tényleges cigaretta vásárlással két percet töltött. Megjegyzendő, hogy ez utóbbi időtartamot az elsőfokú eljárás során három percben jelölte meg.

Az elsőfokú bíróság elvetette a VIII.r. vádlott előbb részletezett védekezését. A másodfokú eljárásban a bíróság álláspontja szerint a helyszíni tárgyalás e körben új körülményt nem szolgáltatott, viszont megerősítette az elsőfokú bíróság mérlegelési körben megállapított tényállásrészét. Ugyanis a VIII.r. vádlott az általa bemutatott útvonalon a számú ház elé történt visszaérkezésekor nem találkozhatott a rendőrségi Lada Nívával az alábbiak szerint:

A rendőrségi gépkocsi ugyanis az elsőfokú bíróság által megalapozottan megállapított tényállás szerint 16 óra 15 perckor érkezett a helyszínre. Szintén irányadó az elsőfokú bíróság azon álláspontja a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeként is, hogy a cselekmény elkövetésére 15 óra 30, illetőleg 15 óra 40 körüli időben került sor. VIII.r. vádlott előadása szerint a ... szám alatti ház udvarát még a cselekmény elkövetésének megkezdését megelőzően elhagyta.

Ha az említett időpontokhoz hozzátesszük a vádlott által előadott és a bíróság által ellenőrzött útszakasz megtételéhez szükséges időt, akkor az állapítható meg, hogy a VIII.r. vádlottnak 16 óra után néhány perccel, de még a rendőrségi gépkocsi kiérkezése előtt vissza kellett érkeznie a helyszínre.

Az előbbiek a másodfokú bíróság álláspontja szerint egyrészt megdöntik a vádlott alibi védekezését és ezzel együtt megerősítik az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét és a bizonyítékok mérlegelése alapján megállapított tényállást.

Dr. ... és Dr.igazságügyi elmeorvos-szakértők következetes és egyértelmű nyilatkozatot tettek a vonatkozásban is, hogy gyk. ... 1994. augusztus 2-án bekövetkezett halála

egyetlen vádlott esetében sem okozott kóros alapokon építkező indulati reakciót, ez a körülmény a közlekedési esemény vonatkozásában legfeljebb éplélektani alapon fennálló indulati állapothoz vezetett, melynek megítélése nem szakértői, hanem bírósági feladat. Az előbbieik alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a cselekményhez képest mintegy 12 évvel korábban történt események egyik vádlott beszámítási képességét sem érintették.

A másodfokú bíróság a poligráfos szaktanácsadói vélemény értékelésével kapcsolatosan az alábbiakra utal:

Az elsőfokú bíróság ítéletének 53-55. oldalán elemzi ... rendőr százados poligráf szaktanácsadó által az elsőfokú bíróság rendelkezésére bocsátott vizsgálati eredményt. Ezzel kapcsolatosan igen részletesen indokolta álláspontját.

Az elsőfokú bíróság által kifejtetteket a Debreceni Ítéletábra is osztja a következő kiegészítéssel:

A szakértő eljárási státuszával kapcsolatos szabályokat a Be. 99-113.§-ai tartalmazzák. A jelzett szabályokhoz képest a szaktanácsadó pozíciója és feladata különbözik. E rendelkezést a Be. 182.§-a tartalmazza. E szerint szaktanácsadó igénybevétele kötelező, ha a terhelt vallomását a nyomozásban poligráf alkalmazásával vizsgálják. (Be.182.§ (2) bekezdés.)

A szaktanácsadó is különleges szakismerete alapján nyilatkozik, nyilatkozata azonban nem önálló eljárás eredményeként megfogalmazott szakértői vélemény. A nyomozó hatóság vagy az ügyész veheti igénybe a közreműködését a nyomozati cselekmények során ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez szükséges különleges szakértelem, vagy ha valamilyen szakkérdésben az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság felvilágosítást kér. A bizonyítás eszközeinek a Be. 76.§ (1) bekezdésében írt taxatív felsorolásában a poligráf alkalmazása és a szaktanácsadói közreműködés nem szerepel. Ebből következik, hogy a bíróság előtti eljárásban poligráf nem alkalmazható és szaktanácsadó sem vehető igénybe. A nyomozásban történt szaktanácsadói közreműködésről készült jegyzőkönyvet azonban felolvasással a tárgyalás anyagává lehet tenni, s a poligráf alkalmazásában közreműködő szaktanácsadó felvilágosítása szükség esetén a tárgyaláson felolvasható (BH. 2005. évi 7.sz., 4/2007.BKv.).

... gépjármű közlekedési műszaki szakértő a másodfokú eljárásban megerősítette abbéli véleményét, hogy szakértői eszközökkel nem igazolható az, hogy gyk. ...hozzáért a sértett gépkocsijához, illetve az, hogy a gépkocsi miatt került az árokba, vagyis, hogy elütötte volna őt a sértett. Igazolta, hogy a gépkocsi sérülései álló helyzetben keletkeztek, továbbá a szakértő véleménye azt is megerősítette, hogy az I.r. vádlott már álló helyzetben igyekezett betörni az első szélvédő üvegét, továbbá azt is alátámasztotta a szakértői nyilatkozat, miszerint a sértett miközben kirángatták a vezetőülésről, működtethette a központi zárat.

Megjegyzendő, hogy a sértett ebbéli tevékenységével kapcsolatosan fk. tanúvallomása szolgáltatott adatokat.

Összességében a másodfokú eljárásban meghallgatott szakértő megerősítette az írásban előterjesztett és kiegészítette az elsőfokú eljárásban ismertetett szakértői véleményét.

Dr. ... igazságügyi orvos-szakértő 2006. december 31-től szolgálati viszonyának megszüntetése mellett nyugállományba vonult, az elsőfokú eljárás idején és jelenleg is állandó igazságügyi orvos-szakértő. Az általa és Dr. ... patológus főorvos eseti szakértő által előterjesztett szakértői vélemény kiegészítése a másodfokú eljárásban nem mutatkozott szükségesnek.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az egyéb szakértői tevékenység kifogástalan, perrendszerű, ezért a szakértői tevékenység körében a másodfokú eljárásban további bizonyítás felvételére törvényes lehetőség nem volt.

A másodfokú eljárás tükrében az ítélet tábla mellőzi az indokolásból - mint ahogy mellőzte azt a megállapított tényállásból is - gyk. ... vallomásának értékelését tekintettel arra, hogy élt mentességi jogával (elsőfokú ítélet 79. oldal 3. bekezdés, 101. oldal 2. bekezdés, 123. oldal 3. bekezdés).

Az előbbieken túlmenően az elsőfokú bíróság a határozatának 103. oldala az alábbiak szerint egészítendő ki:

103. oldal első bekezdés: ...-né végül akkor érkezett ki, amikor a tanár úr kocsijának ajtaja már nyitva volt és én meg rángattuk ki. / III r. vádlott 2007. július 5-én tett vallomása, nyom. ir. 307. oldal / Negyedik bekezdés: A bántalmazás során láttam még ...id.nét, aki az egésztől kb. 15 méterre állt az úton ... irányábacsak sírt, hogy „ a gyerek, a gyerek „.

A másodfokú bíróság által felvett bizonyítás összegző értékelése és a bizonyítási indítványok elutasításának indoka:

A Be. 351.§ (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új tényre hivatkoztak és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

A tényállás teljes felderítése érdekében a másodfokú bíróság a korábbiakban már indokoltak szerint folytatott le bizonyítási eljárást a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás teljes körűvé tétele érdekében. Az előbbiekre figyelemmel tehát a tényállást az iratok tartalma, valamint a felvett bizonyítás tükrében egészítette ki.

A felvett bizonyítás egyes elemeiről az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra gyakorolt hatásáról az alábbiakra szükséges felhívni a figyelmet:

A másodfokú eljárásban - értelemszerűen azán megtartott helyszíni tárgyalás és bírói szemle körében - nem merült fel olyan új körülmény, amely alapjaiban kérdésessé tette volna az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. Azonban az kétséget kizáróan megállapítható, hogy a megyei bíróság által megállapított tényállás több vonatkozásban megerősítést nyert a másodfokú bíróság által fogadosított bizonyítás során. Az ítélet tábla ebben a körben utal IV.r. vádlott által tett nyilatkozatra, miszerint ő valóban - bár

álláspontja szerint csak egy alkalommal de - fejen rúgta a földön fekvő sértettet. Utal továbbá az igazságügyi elmeorvos-szakértők következetes és egybehangzó nyilatkozatára a vádlottak beszámítási képességét illetően, továbbá a gépjármű műszaki szakértő által tett azon nyilatkozatra, amelyet a korábbi eljárási szakban előterjesztett, majd szóban indokolt szakértői véleménye kiegészítését céloztak. Az ítélet tábla egyébként a műszaki szakértő előadásával kapcsolatosan megjegyzi, hogy az a műszaki kérdéseket közlekedési esemény mechanizmusát illetően aggálymentes, tehát az elsőfokú bíróság helyes álláspontot foglalt el akkor, amikor a vonatkozó szakértői véleményeket bizonyítékként értékelve annak megállapításait a tényállása alapjává tette.

Hasonlóképpen megerősítést nyert a másodfokú eljárásban az orvos-szakértői véleményt előterjesztő szakértők tevékenységének perrendszerűsége.

Nem cáfolta továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság által ismertetett okiratok tartalma sem. Nem osztotta a másodfokú bíróság az „....” fedőnevű operatív akció dokumentálásával és felhasználásával kapcsolatos védői aggályokat sem tekintettel arra, hogy az perrendszerű volt.

A helyszíni tárgyalás során, illetőleg az azt követő tárgyalási napokon a megnyilatkoztatott vádlottak olyan új körülményekről, amelyek kívül estek volna az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységén, nem számoltak be. Az ítélet tábla ebben a körben utal a vádlottaknak a másodfokú eljárásban részben egymásra tett terhelő vallomására, és VIII.r. vádlott alibi bizonyítást felajánló és bemutató vallomására.

Az előbbiekből következően nem adódott olyan új körülmény, amely az ítélet tábla álláspontja szerint a védelmi indítványok szerinti bizonyítás tovább fejlesztését szükségessé tette volna.

Megjegyzendő továbbá az is, hogy a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás alapján az ítélet tábla osztotta az elsőfokú bíróság által elutasított bizonyítási indítványokkal kapcsolatos okfejtését. A védők által a másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványokkal kapcsolatosan egyes elemeit illetően az alábbiakra szükséges rámutatni:

A másodfokú bíróság nem találta indokoltnak a védelem által a cselekmény elkövetési idejének ismételt tisztázására vonatkozó bizonyítási indítványokat. Az e vonatkozásban előterjesztett bizonyítási indítvány egyébként az iratoknál elfekvő és a tényállás anyagává tett bizonyítékok is cáfolták. Ebben a körben az ítélet tábla utal a II.r. vádlottnak ai Rendőrkapitányság ügyeletesével folytatott beszélgetése időpontjára. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság az általa széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az ellentétes bizonyítékok okszerű mérlegelése szerint állapította meg a tényállást, szükségtelennek találta a védelem által jelzett további tanúk kihallgatására vonatkozó indítványokat. Itt jegyzi meg a másodfokú tanács azt, hogy fk. ...ismételt kihallgatására egyrészt a gépjármű szakértővel történő együttes nyilatkozattétel miatt kerített sort az ítélet tábla, másrészt pedig észlelte, hogy e korábban gyermekkorú tanú vallomását nem az állandó bírói gyakorlatnak megfelelően rögzítették a kiküldött bírói eljárásban, s a gyermekkorú tanú ezt megelőző meghallgatása sem felelt meg mindenben az eljárási szabályoknak. (BKv.68/2008. IV. fejezet 1/b. pontja)

Az ítélet tábla álláspontja szerint az említett körben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás maradéktalanul megalapozottá és a másodfokú eljárásban irányadóvá vált (Be. 351.§ (1) bekezdés).

További bizonyítás felvételére a Be. 353.§ (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel nincs lehetőség. A tényállást tehát az elsőfokú bíróság az ellentétes bizonyítékok értékelése alapján állapította meg. Az előbb hivatkozott Be. rendelkezés alapján a tényállás tehát kötelezően irányadó a másodfokú bíróság számára is. Ettől eltérő tényállás megállapítására nincs törvényi lehetőség. Ezért a másodfokú bíróság nem osztotta azon védői érveléseket, amelyek a terheltek felmentését vagy egyéb vonatkozásban eltérő tényállás megállapítását célozták.

Az elsőfokú bíróság tevékenysége során betartotta és helyesen alkalmazta a büntetőeljárás törvény szabályait. Nem találta alaposnak az ítélőtábla azt, hogy a megyei bíróság a Be. sérelmével tette volna bizonyítás anyagává a gyermekkorú tanúk vallomását (Be. 304.§ és Be. 280.§ (1), (2) és (5) bekezdés). A bizonyítási eljárás súlypontját jelentő, a szubjektív bizonyítási eszközök mindenek előtt a tanúvallomások értékelését megelőzően az elsőfokú bíróság visszatért a terhelti védekezések elemzéséhez és ehhez kapcsolódva végezte el az egyes tanúvallomások értékelését utalva arra, hogy e körben lényegét tekintve irányadónak tekintette az ügyészi perbeszéd érdemét. Vádlottanként részletezte a közvetve, illetve közvetlenül terhelő vallomást tévő tanúk, a különösen védett tanúk, de a vádlott társak vallomásait is és utalt a szakértői bizonyítás eredményére is. Ugyancsak részletes elemzés alá vonta a vádlottakra mentő vallomást tevők nyilatkozatait is, minden egyes vádlottat illetően összegezte a bíróság bizonyítékot értékelő, mérlegelő tevékenységét. Az elsőfokú bíróság behatóan vizsgálta a különösen védett tanúk vallomásait. Azokat összevetette az egyéb személyi bizonyítékokkal, a vádlottak és más tanúk vallomásaival, szükség esetén - több esetben - további kihallgatásokról intézkedett a nyomozási bíró útján.

A bizonyítás lefolytatásának fenti része törvényes és teljes körű.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint e vonatkozásban sem volt szükség a bizonyítás továbbfejlesztésére.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a megalapozottan megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság valamennyi vádlott vonatkozásában törvénysértés nélkül vont következtetést a vádlottak büntetőjogi felelősségére. Az elsőfokú bíróság a ténybeli indokolás során sokoldalúan elemezte a vádlottak és a tanúk nyilatkozatait. Ennek keretében értékelte valamennyi, a vádlottak büntetőjogi felelőssége szempontjából lényeges körülményt. Indokolási kötelezettségének széles körűen eleget tett. A cselekmények jogi minősítésével kapcsolatosan megjegyzendő, hogy azok csupán I.r. ifj. vádlott esetében szorulnak pontosításra az alábbiakban kifejtettek szerint.

A cselekmények minősítésével, a tettesi és részesi alakzatokkal összefüggésben az ítélőtábla az elsőfokú bíróság indokolását az alábbiak szerint egészíti ki.

A cselekmény elkövetésekor hatályos Büntető Törvénykönyv a III. Címben az elkövetők ismérvei között foglalkozik a tettesekkel, illetőleg részesekkel. A 20.§ (1) bekezdése szerint tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja. A 20.§ (2) bekezdése a társtettesek definícióját akként határozza meg, miszerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva közösen valósítják meg.

A 21.§ (1) bekezdése a felbujtó definícióját adja, miszerint felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír.

A 21.§ (2) bekezdése a bűnsegéd fogalmát határozza meg aszerint, hogy bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt.

A 21.§ (3) bekezdése büntetéskiszabási következményekre utalva megállapítja, a részesekre a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni.

Az állandó bírói gyakorlat tehát társtettesnek azokat tekinti, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva közösen valósítják meg. Az előbb idézett általános részi elveket konkretizálja a Btk. Különös része az egyes tényállásokkal kapcsolatosan. Az állandó bírói gyakorlat szerint az emberölésben való társtettségéről csak akkor lehet szó, ha az elkövetők azonos törvényi tényállás alá eső bűncselekményt valósítanak meg, kizárt tehát ennek az elkövetői formának a megállapítása, ha az egyik elkövető cselekménye emberölésként, míg társának a cselekménye halált okozó testi sértésként minősül. Ezzel kapcsolatos útmutatást a Bírói Határozatok Tárában megjelent 1984. évi 131. számú jogeset tartalmazza. Az emberölési cselekményeknél a társtettséggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat az alanyi oldalon megkívánja a több elkövető között az élet kioltására irányuló akarategységet, a tárgyi oldalon pedig az ölési cselekmény elkövetésében való részvétel fogalmát, nemcsak az eredményt közvetlenül előidéző véghezviteli magatartáshoz kapcsolja, hanem minden, a tényállás szerint ölési cselekményt kiegészítő vagy részcselekményként szolgáló olyan egyéb magatartáshoz is, amely a másik társ magatartásával együtt vezet a sértett életének a kioltására. A bírói gyakorlat egységes abban is, hogy a társtettségben megvalósított emberölési cselekmény létrejöhet akár egyenes, akár eshetőleges szándékkal véghezvitel esetén.

Az előbbiek alapján tehát a bírói gyakorlat abban az esetben, ha a sértettet több elkövető bántalmazza és a bántalmazás kapcsán a sértett halála következik be az együttes bántalmazáson túlmenően a szándékegységre helyezi a hangsúlyt. Egyéb iránt ez az elv érvényesül nemcsak az élet-, hanem testi épség elleni bűncselekmények vonatkozásában is. Ezt az elvet fejtette ki egyébként az 1996. évi 133. számú Bírói eseti döntés is. Az adott ügyben az említettek előrebocsátása mellett az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokon eljáró bíróság helyesen fejtette ki, hogy a sértettet bántalmazó vádlottak között szándékegység jött létre a sértett életének kioltását illetően. A vádlottak részéről a cselekményükkel összefüggésben megnyilvánuló pszichikus viszony egyenes szándékként jellemezhető. Ezért a sértett bántalmazása az abban részt vevő vádlottakra tekintettel az eredményre is figyelemmel együttesen vizsgálendő. Nincs annak jelentősége, hogy a sértettet bántalmazó vádlottak közül ki adta le a halálos rúgást, a halálos ütést, illetőleg kinek a cselekvősege szerényebb a társaihoz képest. Az eredmény vonatkozásában mindegyikük teljes körű, a minősítést megalapozó büntetőjogi felelősséggel tartozik. Előbbiekre tekintettel nem foghatnak helyt azon védői érvelések, miszerint a vádlottak magatartása az általuk előadottak szerint csak 8 napon belüli vagy 8 napon túli sértetti sérülés okozásával összefüggésben minősülő cselekmény miatti büntetőjogi felelősséggel tartoznak.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az említettek irányadók a vádlottak által társtettesi szándékegységben megvalósuló élet elleni bűncselekményre. Tehát a tényállás leírásakor nem jelent megalapozatlanságot az, hogy az egyes vádlottak cselekvőségének pontos rögzítésével az elsőfokú bíróság adós maradt.

E vonatkozásban egyébként a társtettesi minőséghez is kapcsolódóan a megyei bíróság részletesen indokolta álláspontját.

A másodfokú bíróság I.r. vádlott vagyon elleni, rongálási cselekményét társtettesként elkövetettnek minősítette. Az elsőfokú bíróság a társtettesi minőség megállapításának elvetését arra alapozta, hogy az ügyész következetes nyilatkozata szerint csupán önálló tettesi bűnelkövetői alakzattal vádolta I.r. vádlottat és nem módosította a vádját és az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a módosítás hiányában a társtettesi megállapítás, amelyre több adat állt rendelkezésre, a vádon túlterjeszkedést eredményezett volna.

Az EBH 2003. évi 844. számú eseti döntésében megállapítja, hogy a társtettség megállapításának nem előfeltétele a valamennyi elkövetővel szembeni vádemelés. A határozat kifejti a társtettség anyagi jogi kategória, megállapításának nem előfeltétele a vádemelés valamennyi tettestárssal szemben. Kétségtelen, hogy a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek és csak olyan cselekmény alapján, amelyet a vád tartalmaz. A bíróság az említett megállapítással azonban az említett elvet nem sértette meg, ugyanis más személyek büntetőjogi felelősségét nem állapította meg, értelemszerűen jogkövetkezményt sem alkalmazott.

A bíróságot egyéb iránt a tényállás alapos és hiánytalan tisztázásának kötelezettsége terheli. A feltárt bizonyítékok pedig a társas elkövetés tényét kétséget kizáróan igazolták.

Az előbbiek mellett az V.r. vádlott cselekvőségével kapcsolatosan szükséges utalni a felbujtói magatartás feltételrendszerére, illetőleg e feltételrendszer fennállására az emberölésre vonatkozó felbujtás vonatkozásában.

Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy az emberölésre vonatkozó felbujtás megállapítása olyan más személyre irányuló pszichikai ráhatást jelent, amelynek hatására a felbujtott személyben kialakul az ölési cselekmény elkövetésére vonatkozó szándék. Nem feltétele azonban a rábírásnak, hogy a felbujtó lelki ráhatása az elhatározás kizárólagos oka legyen. A felbujtás megállapítható akkor is, ha a tettesben már korábban felmerült a sértett megölésének a gondolata és a véghezvitelre való hajlandósága, de ezt a rábírás érlelte akarat elhatározássá. Az említetteket szögezi le a Büntetőjogi Döntvénytár egyik jogesete (BJD. 2443.) A felbujtás egyébként szándékos tevékenységet tételez fel, az emberölés felbujtója tudatának át kell fognia, hogy rábírása másban az ölési cselekmény elkövetési szándékát alakítja ki, át kell fognia az emberölés tárgyi oldalához tartozó körülményeket, továbbá a saját felbujtói magatartása és az eredmény között fennálló okozati kapcsolat lényegét is.

Az emberölésre való felbujtás mindenkor a meghatározott ölési cselekmény véghezvitelére irányul, amely lehet akár egyenes, akár eshetőleges szándék által vezérelt (BJD. 2917.). Lényeges az is, hogy a felbujtás járulékos jellegéből fakad, hogy csak az eredményes felbujtás alapozhatja meg az emberölésért való felelősséget, vagyis ez akkor kerülhet szóba, ha a tettesi cselekmény legalább is a kísérleti szakba jutott. Az eredménytelen

felbujtás egyébként az állandó bírói gyakorlat szerint az emberölés előkészületét valósíthatja meg.

A konkrét eset kapcsán lényeges annak megállapítása is, hogy abban az esetben, ha a bűncselekmény felbujtója a tettesnek a bűncselekmény elkövetéséhez bűnsegélyt is nyújt, magatartását egységesen felbujtásnak kell minősíteni (BH. 2004. évi 270.sz. jogeset).

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az említett elvi dogmatikai kritériumok az V.r. vádlott vonatkozásában maradéktalanul fennálltak. Előbbiekből következően a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen minősítette V.r. vádlott cselekményét felbujtóként elkövetettnek, azonban a Legfelsőbb Bíróság 61. számú Kollégiumi véleményében írtakra figyelemmel mellőzni volt indokolt az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből a társtettesi és felbujtói elkövetést meghatározó törvényhelyeket, mivel ezeket a Btk. Általános részének szöveges minősítése tartalmazza.

A Debreceni Ítéltábla a szankcióalkalmazás körében szükségesnek tartja megjegyezni az alábbiakat:

A Btk. 37.§-a szerint a büntetés a bűncselekmény elkövetése miatt a törvényben meghatározott joghátrány. A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

A Btk. 37.§-ában foglalt célokat igen találóan világítja meg a 23/1990.(X.31.) AB. határozatban foglalt következő megállapítás: „Az állam büntető hatalma arra szolgál, hogy az egyén biztonságát védje. Egyrészt azáltal, hogy a támadást vagy sértést megtorolva a sértőt a saját állásfoglalása megváltoztatására indítsa, másrészt azáltal, hogy a büntetéssel fenyegetés másokat a hasonló sértésektől visszatartsa, végül azáltal is, hogy azokat a helyzeteket, amelyekben valaki élete és emberi méltósága fenyegethető megszüntesse, minimumra csökkentse.”

A büntetés tehát a bűnözés elleni küzdelem eszköze, olyan szükséges és differenciált eszköz, melyet egyetlen társadalmi forma sem nélkülöz.

A büntetés leglényegesebb sajátossága az, hogy joghátrány, amely a megbüntetett személy számára valamilyen rosszat jelent, mégpedig megfosztja a szabadságától, anyagi javaitól vagy jogaitól, illetőleg korlátozza e javak élvezetében vagy jogok gyakorlásában.

A törvény a büntetés célját két körben határozza meg. A különös szintjén álló cél a bűnözés megelőzése, mégpedig mind az egyéni, mind az általános megelőzés. Az általános szintjén a büntetés célja a társadalom védelme.

Az egyéni megelőzés követelménye azt jelenti, hogy a büntetéssel legyen elérhető az eredmény, vagyis, hogy az elkövető az újabb bűnelkövetéstől tartózkodjon. Az általános megelőzéssel kapcsolatosan a törvényhelyhez fűzött gyakorlat hangsúlyozza, hogy a büntetés célja nem merül ki az egyéni megelőzésben, mert azt a célt is szolgálnia kell, hogy másokat visszatartsa a bűnözéstől. Szükséges arra is utalni, hogy a magyar büntetőjog a tettarányos felelősség elvén alapul, ezért a Büntető Törvénykönyv 37. §-ában meghatározott célok elérése érdekében a büntetéssel szemben támasztott egyik legfontosabb követelmény az arányosság elve. Az arányosság követelménye komplex fogalom, amely elsősorban a tettarányosságot, az elkövető személyiségéhez, általánosabb szinten a cselekmény társadalomra veszélyességéhez, illetőleg több elkövető magatartása esetén az egymás felelősségéhez viszonyított belső arányosságot is kell, hogy jelentse.

E szempontokat betartva az arányos büntetés révén igazságos büntetés valósulhat meg, amely mind az anyagi jogszabályoknak, mind a társadalom igazságérzetének megfelel.

A törvény által meghatározott büntetési célokat érvényesíteni a bíróságok hivatottak az igazságszolgáltatás során. A Btk. 37.§-ában meghatározott célok elérése érdekében a törvény a Btk. 83.§-ában elveket állapít meg annak érdekében, hogy a tárgyalott törvényhelyben megkívántak érvényesüljenek.

A Btk. 83.§-a szerint a büntetés céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a cselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességéhez, a bűnösség fokához, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

Az említettek szerint a Btk. 83.§-ában foglaltak három büntetéskiszabási tényezőt emelnek ki:

A büntetést a törvényben meghatározott keretek között a büntetés céljának szem előtt tartásával kell kiszabni.

A büntetésnek igazodnia kell a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességéhez és a bűnösség fokához. Az előbbiekből adódóan a bíróság tevékenységén kívül esik szociológiai következtetések levonása, s az általa elbírált valamennyi esetben az előbb vázolt elveket köteles alkalmazni.

A büntetés kiszabásánál a bíróságoknak értékelnie kell a súlyosító és az enyhítő körülményeket.

A súlyosító és enyhítő körülmények értékelésével kapcsolatosan a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának 56. számú Kollégiumi véleménye ad kiemelkedő fontosságúnak minősülő elvi jelentőségű iránymutatást a Btk. 83.§-ban foglaltak hatályosulása érdekében. Természetesen a kollégiumi vélemény mellett a büntetéskiszabás körében is fontos megállapításokat tartalmaz a jelen ügy megítélése szempontjából a Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelve.

A Debreceni Ítéltábla másodfokú tanácsa az említett elvekre tekintettel bírálta felül a minden irányban előterjesztett fellebbezések alapján az elsőfokú bíróság által alkalmazott szankciókat valamennyi vádlott vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó bűnösségi körülményeket jórészt helyesen sorolta fel. Az ítéltábla álláspontja szerint azonban valamennyi vádlott vonatkozásában súlyosítóként veendő figyelembe az, hogy tevékenységük alapján olyan személy vesztette életét, aki a bántalmazást megelőzően a közlekedési szabályok maradéktalan betartásával vett részt a közúti forgalomban. E szabályok betartásából a sértett által követett önkéntes jogkövető magatartásból adódott az, hogy a gyk. Horváth Kittivel kapcsolatos közlekedési eseményt követően azonnal megállt nyilvánvalóan azért, hogy meggyőződjön arról, hogy a gyermek akár a járművel történő ütközés, akár egyéb ok miatt megsérült-e. Azonban erről a vádlottak magatartása miatt meggyőződni már nem tudott. Azon túl, hogy a társas elkövetés a bűnelkövetésnek általában veszélyesebb formája, ennek jelen ügyben különös nyomatékot adott, hogy az elkövetők egymás szándékát és önbizalmát kölcsönösen erősítve hajtották végre a cselekményt az egyedül

lévő mindenben szabályt követő magatartási szándékát kifejező sértettel szemben, akinek nemhogy életét menteni, de védekezni sem volt esélye a nekivadult tömeg erőszakos önbíráskodásával szemben. Egyéb iránt a vádlottak is teljességgel közömbösen viselkedtek a gyermekkorú személy sérülésével kapcsolatosan. Az adatok szerint a sértett bántalmazása kapcsán csupán egy ember, az V.r. vádlott rendelkezett információval arról, hogy a gyermekkorú személyt sérülés nem érte. A sértettet bántalmazó valamennyi vádlott számára az említett körülmények teljességgel közömbösek voltak, vagyis az elhunyt sértett nagyobb felelősséggel viseltetett gyk. iránt, mint hozzátartozói, közeli rokonai, a sértettet bántalmazó vádlottak.

Az önkéntes jogkövető magatartást tanúsító sértett elleni támadás nemcsak a sértett személyére irányult, hanem alapjaiban és súlyosan sértette a közlekedési szabályokat is, a közlekedési szabályok azon részét, amelyek arról rendelkeznek, hogy a balesetben részes jármű vezetője azonnali megállási és meggyőződési kötelezettséggel tartozik afelől, hogy a közlekedési eseménnyel kapcsolatosan van-e a helyszínen sérült és segítségnyújtásra szoruló személy.

Az említett körülmény igen nyomatékos súlyosító körülmény valamennyi vád alá helyezett vádlott vonatkozásában.

Nyomatékos súlyosító körülménynek tekintendő az irányadó tényállás szerint a sértett kitartó jellegű, elhúzódó bántalmazása, e cselekmény útonálló, garázda jellege.

I.r. vádlott vonatkozásában pedig az a körülmény, hogy mind az élet elleni, mind a vagyon elleni bűncselekménnyel kapcsolatosan a társtettesi elkövetés állapítható meg.

Egyéb iránt e vádlott vonatkozásában a halmazatra utalás az ítélőtábla álláspontja szerint mellőzendő, ugyanis a halmazati büntetés szabályai szerint biztosított tételkeretben került sor a vádlottal szemben a büntetés kiszabására. Az említettek értékelése a kétszeres értékelés tilalmába ütközne.

Az előbbieken túlmenően IV.r. fk. ... vádlott esetében további súlyosítóként jelentkezik az, hogy cselekményét más büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg. Az ítélőtábla V.r.vádlott esetében mellőzte a szándékkiváltó hatás súlyosítókénti értékelését, ugyanis ez a kétszeres értékelés tilalma alá esne.

Az ítélőtábla nem találta lényeges súlyú enyhítő körülménynek IV.r. fk. ... beismerő vallomását, illetőleg e vádlott és VII.r. vádlott vonatkozásában a bocsánatkérést, ugyanis e nyilatkozatra már az elsőfokú határozatot követően került sor, és az egyik vádlott sem segítette az említett nyilatkozattal a hatóság munkáját.

A bűnösségi körülmények értékeléséből adódóan a Debreceni Ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság részben helyes következtetést vont le a vádlottak vonatkozásában alkalmazott szankció nemére és mértékére.

A cselekmény durva, gátlástalan, az aljas indok felé mutató jellegére is figyelemmel a büntetések a büntetési tételkeret felső határa közelében kellett meghatározni. A határozott ideig tartó szabadságvesztések esetében az előbbiek a törvényi maximum alkalmazását indokolták. Itt jegyzi meg az ítélőtábla, hogy a vádlottak megbánása őszintének nem tekinthető és csupán utal az „....” fedőnevű operatív akció keretében I.r. és III.r. vádlottak között 2006. december hó 5. napján lezajlott alábbi beszélgetés részletére: „Utolsó szó jogán, mikor majd ítélnék minket, nagyon sokat beszéljél. Mindig

arról, hogy nem...., nem tudod, hogy hogy történhetett ilyen ... Jó. Megbántad, bocsánatot kérsz sírd el magad, azt 3-4 évet levesznek."

Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját fk. IV.r., és fk. VIII.r. vádlottak esetében. Az ítéltábla álláspontja szerint a fiatalkorú vádlottakkal szemben a büntetési tétel maximumában megállapított fiatalkorúak börtöne büntetésének enyhítése a cselekmény jellegére tekintettel nem mutatkozik indokoltnak. Megjegyzi az ítéltábla azt, hogy a büntetési tételkeret maximumában történő szankció alkalmazás megfelel a hatályos Büntető Törvénykönyv rendelkezéseinek, ugyanis a fiatalkorú vádlottak a cselekmény elkövetésekor 16. életévüket még nem töltötték be.

Az elsőfokú bíróság III.r., valamint V.r. vádlott esetében 15 évig terjedő fegyházbüntetést szabott ki, mellékbüntetésül e vádlottakat 10-10 évi időtartamra eltiltotta a közügyektől.

Az ítéltábla álláspontja szerint e két vádlott vonatkozásában az elsőfokon eljáró bíróság által alkalmazott fő- és mellékbüntetés neme és mértéke törvényes. A büntetlen előéletű vádlottak vonatkozásában az előbb idézett büntetéskiszabási elvekre és célokra is figyelemmel a fegyházbüntetés súlyosítása nem mutatkozik szükségesnek, s a büntetéskiszabási elveket és célokat úgy az egyéni és a társadalmi megelőzés elvét sem szolgálná azonban a kiszabott büntetések enyhítése.

Az ítéltábla álláspontja szerint tehát e két vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság által kiszabott fő- és mellékbüntetések szükségesek de egyben elégségesek is a büntetési célok hatályosuláshoz.

Az ítéltábla a büntetés kiszabás körében osztotta II.r. vádlott vonatkozásában is az elsőfokú bíróság döntését. II.r. vádlottat főbüntetésül életfogytig tartó fegyházbüntetésre, mellékbüntetésül 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte az elsőfokon eljáró bíróság azzal, hogy az életfogytig tartó fegyházbüntetésből 30 év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az elsőfokú bíróság a II.r. vádlottal szemben alkalmazott fő- és mellékbüntetés részletes indokát adta. Ezen indoklás csupán a súlyosító körülményekkel kapcsolatos másodfokú kiegészítéssel szorul módosításra.

Az ítéltábla álláspontja szerint is a II.r. vádlott személyében olyan kiemelkedő, kimagasló társadalomra veszélyesség húzódik meg, amellyel kapcsolatosan csak az életfogytig tartó fegyházbüntetés szolgálja megfelelően az egyéni bűnmegelőzési célokat és csak életfogytig tartó fegyházbüntetés alkalmazása szolgálja megfelelően a társadalom védelmét. E vádlottól nem idegen személy elleni erőszakos bűncselekmények elkövetése. E vádlott volt az, aki már korábban, 1994-ben is hasonló jellegű magatartást fejtett ki egy akkor sajnálatosan és tragikusan bekövetkezett haláleset kapcsán. A bíróság álláspontja szerint e vádlott személyisége olyan jellegű, olyan veszélyt hordoz magában, mely veszély elhárítása csak a társadalomból történő hosszú időre való kirekesztéssel hárítható el.

Tehát összességében a II.r. vádlott vonatkozásában is teljességgel osztotta az elsőfokú bíróság büntetéskiszabási döntését a Debreceni Ítéltábla.

Az említetteket követően szükséges foglalkozni az alábbiakkal:

Az ítélőtábla alaposnak tartotta I.r., VI.r. és VII.r. vádlott vonatkozásában az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését.

I.r. vádlott a cselekmény elkövetésekor 20. életévét még nem töltötte be, viszont a cselekmény elkövetésében kezdettől fogva kezdeményező, vezető szerepet játszott. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint magatartása domináns volt a sértett halálában. A vádlott által elkövetett élet elleni és rongálási cselekmény halmazataként 18 évi szabadságvesztést el nem érő büntetés kiszabására nyílik lehetőség. Az elsőfokú bíróság az I.r. vádlottat 15 évi fegyházbüntetésre ítélte. A büntetések belső arányossága, a vádlottak cselekményének jellege, s egymáshoz való viszonya az ítélőtábla álláspontja szerint a halmazati büntetés által biztosított büntetéskiszabási lehetőség részbeni kimerítését indokolja.

Az említettekre tekintettel a másodfokú bíróság az I.r. vádlott szabadságvesztés büntetését 17 évi fegyházbüntetésre súlyosította, a mellékbüntetésül alkalmazott 10 évi közügyektől eltiltás tartamának érintetlenül hagyásával. Az ítélőtábla álláspontja szerint az ekként meghatározott súlyosított szabadságvesztés büntetés mértéke szükséges és ekként elégséges is a Btk. 37.§-ában és 83.§-ában meghatározott büntetési célok érvényre juttatásához.

Az ítélőtábla nem osztotta VI.r. és VII.r. vádlott vonatkozásában azt az elsőfokú álláspontot, miszerint e vádlottak vonatkozásában határozott ideig tartó szabadságvesztés büntetés is megfelel az előbb említett büntetéskiszabási elveknek és céloknak.

VI.r. vádlott az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott előéleti adatok szerint ezidáig négy alkalommal volt büntetve. E büntetések között két alkalommal garázdaság bűncselekménye miatt került sor felelősségre vonására, amely egy esetben vagyon elleni bűncselekménnyel, rongálás vétségével állt halmazatban, egy alkalommal vagyon elleni bűncselekmény miatti felelősségre vonására került sor, míg egy alkalommal pedig gazdasági, vagyon elleni bűncselekmény miatt állt bíróság előtt.

Az említett magatartást követően került sor a jelen ügyben vád tárgyává tett, élet elleni bűncselekmény megvalósítására.

Az előbbiekből adódóan a bíróság álláspontja szerint a vádlott saját érdekeinek kielégítése, saját agresszivitásának kiélése érdekében nem habozik attól, hogy többek között erőszakos, garázda jellegű bűncselekményeket valósítson meg, s nem retten vissza attól sem, hogy ha a sors úgy hozza különböző vagyon elleni bűncselekményeket kövessen el.

Ez a vádlotti mentalitás, mely az előéleti adatokból tükröződik az ítélőtábla álláspontja szerint a jelen vád tárgyává tett cselekmény megvalósításával együtt olyan kimagaslóvá emeli e vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességet, amely azt indokolja, hogy a büntetéskiszabási elveknek és céloknak nem felel meg vele szemben határozott ideig tartó szabadságvesztés büntetés alkalmazása.

Az előbbiekre tekintettel a Debreceni Ítélőtábla az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva VI.r. vádlottat életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélte figyelemmel a Btk. 47/A.§ (1) bekezdés I. fordulatra, illetőleg a Btk. 42.§ (1) bekezdésében foglaltakra.

Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel kapcsolatosan a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a Btk. 47/A.§ (2) bekezdésében is foglaltakra 30 évben határozta meg.

VII.r. vádlott cselekményét felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt valósította meg. Az előéleti adatokból kitűnően őt a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság 2006. június 23. napján jogerőre emelkedett B.344/2004/43. számú ítéletével társtettesként, jelentős értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntette miatt végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett 2 évi börtönbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés esetleges végrehajtásakor beszámította az általa 2004. február 16. napjától 2004. február 17. napjáig bűnügyi őrizetben töltött időt. A próbaidő egyébként 2010. június 22. napjáig tartott volna, a cselekmény elkövetési ideje 2004. február 15. napja volt.

Az előbbieket követően a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság 2006. november 10. napján jogerőre emelkedett B.387/2004/47. számú ítéletével 3 rb. társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérlete miatt halmazati büntetésül 36.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. E cselekmény elkövetési ideje 2004. március 5. napja.

E vádlott tehát az általa elkövetett élet elleni bűncselekményt felfüggesztett szabadságvesztés illetőleg más büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg.

Az ítéletábra álláspontja szerint VII.r. vádlott esetében e körülmények olyanok, amelyek arra utalnak, hogy a vádlott miként ez VI.r. vádlottnál is megállapítható, semmibe veszi a magyar büntetőjogi normákat. Megjegyzendő, hogy e cselekményét a jogerős felfüggesztett szabadságvesztésre ítéletét követően 6 hónapon belül valósította meg.

E vádlott személyében olyan magas fokú társadalomra veszélyesség húzódik az említett előéleti adatokból és az általa elkövetett cselekmény jellegéből is kitűnően, melyre tekintettel az ítéletábra álláspontja szerint a büntetéskiszabási céloknak és elveknek a VII.r. vádlott vonatkozásában csak határozatlan ideig tartó életfogytig terjedő szabadságvesztés büntetés kiszabása felel meg. Ezért az ítéletábra VII.r. vádlottat a Btk. 47/A.§ (1) bekezdés I. fordulatára figyelemmel életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtási fokozatát a Btk. 42.§ (1) bekezdése szerint fegyház fokozatban állapította meg, és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a Btk. 47/A.§ (2) bekezdése szerint 30 évben határozta meg.

Az elsőfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság helyesen rendelte el e vádlott esetében a felfüggesztett szabadságvesztés utólagos végrehajtását. E rendelkezés az ítéletábra álláspontja szerint megfelelő, az életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása körében is, azonban a Btk. 69.§-ára tekintettel a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés az életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása mellett nem hajtható végre.

Az említetteket az ítéletábra a határozat rendelkező részében is rögzítette.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokon eljáró bíróság a határozat kihirdetésekor helyesen rendelkezett a büntetőeljárást érintő bűnjelek sorsáról.

Azonban a határozat kihirdetése és a másodfokú eljárás megkezdése között módosult a Be. 155.§-a, s erre tekintettel a határozat rendelkező részében a bűnjelek egy részének megsemmisítéséről rendelkezett a másodfokú bíróság a Be. 155.§ (9) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

Ezen túlmenően pontosan megjelölte az elhalálozott sértett örökösének nevét a részére kiadni rendelt bűnjelek körében, illetőleg a másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az állam viseli a gépjármű műszaki szakértő szakvéleményével, illetőleg a tárgyaláson történő véleményadással kapcsolatosan felmerült költségeket az első helyszíni tárgyalás alkalmával imitációs célból a helyszínre szállított roncs gépjármű telepítési költségét és mindazon tanúk költségét is, akik az eljárás során mentességi joggal éltek.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az említett költségek szorosan hozzátartoztak az eljárás lefolytatásához. Erre az eljárásra a megvádolt vádlottak szolgáltatottak okot, s bűnösségüket az eljáró bíróságok megállapították. A másodfokú bíróság álláspontja szerint épp ezért e költségek államra terhelésére nincs lehetőség. Ezért az említett költségek vonatkozásában akként rendelkezett a másodfokú bíróság, hogy azokat a vádlottak egyetemlegesen kötelesek megfizetni. Viszont helyes álláspontot foglalt el az elsőfokú bíróság abban a körben, miszerint az elsőfokú eljárásban meg nem tartott tárgyalással kapcsolatosan felmerült költség nem terhelhető a vádlottakra, ennek összege 40.700 Ft, s ez az állam terhén marad.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozatának egyéb rendelkezései helyesek, azokat a másodfokú bíróság a Be. 371.§ (1) bekezdésére tekintettel helybenhagyta, míg előbb részletezett rendelkezéseit a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta.

A vádlottak által az elsőfokú határozat kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására a kiszabott szabadságvesztés büntetések tartamába a Btk. 99.§ (1) bekezdése alapján került sor. Míg a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezés a Be. 381.§ (1) bekezdése, valamint a Be. 338.§ (1) bekezdése alapján történt.

Debrecen, 2009. november 13.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja, előadó, Dr. Simonné dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja.

Záradék: A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 4.Fk.1535/2007/490. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatában írt változtatással jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2009. november 13.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

